

РЕШЕНИЕ

№ 107

гр. ХАСКОВО, 23.04.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ХАСКОВО, II-РИ СЪСТАВ, в публично заседание на девети април през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: ДЕЛЯНА СТ. ПЕЙКОВА

Членове: ГЕОРГИ Г. ГЕОРГИЕВ
ГЕОРГИ К. МИЛКОТЕВ

при участието на секретаря Ж. Р. Х.

като разглежда докладваното от ГЕОРГИ Г. ГЕОРГИЕВ Въззивно гражданско дело № 20255600500201 по описа за 2025 година

Производството е по реда на Глава XX, чл.258 и сл. от ГПК.

Обжалваното решение

С решение №242/09.XII.2024 г. постановено по гражданско дело №207/2024 г. Районен съд-Свиленград признава за установено, че съществува вземане на „А1 България“ ЕАД, с ЕИК: 131468980, гр. ***, район ***, от С. Н. Т., с ЕГН: *****, от гр. ***, за следните суми: 21,99 лв. – главница, представляваща неплатени абонаментни такси и ползвани електронни съобщителни услуги за периода 16.05.2020г. – 15.07.2020г., дължими по Приложение № 1 от 16.12.2019 г. към Договор за електронни съобщителни услуги, идентифициран с уникален номер***, със системен партиден номер ***, и 7,92 лв. – обезщетение за забава на плащането на тази главница за периода 10.07.2020г. – 01.06.2023г.; 10,06 лв. - главница, представляваща неплатени абонаментни такси и ползвани електронни съобщителни услуги за периода 16.05.2020г. – 15.07.2020г., дължими по Приложение № 1 от 03.12.2018 г. към Договор за електронни съобщителни услуги, идентифициран с уникален номер***, със системен партиден номер ***, и 3,93 лв. – обезщетение за забава на плащането на тази главница за периода 10.07.2020г. – 01.06.2023г.; 164,90 лв. – главница, представляваща сбор от лизингови вноски за периода 16.05.2020г. – 15.08.2020г., дължими по Договор за продажба на изплащане от 03.12.2018 г. на устройство Handset Huawei Mate 20 lite DS Gold и 48,04 лв. – обезщетение за забава на плащането на тази главница за периода 10.07.2020г. – 01.06.2023г., ведно със законната лихва върху посочените

главници, считано от 26.06.2023 година до пълното им погасяване, за които суми е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 от ГПК № 224/30.08.2023г. по частно гражданско дело №439/2023г. по описа на Районен съд - Свиленград.

С решението си съдът отхвърля предявените по реда на чл.422 от ГПК от „А1 България“ ЕАД, с ЕИК: 131468980, гр. ***, район ***, срещу С. Н. Т., с ЕГН: *****, гр. ***, искове за признаване за установено в отношенията на страните съществуването на следните вземания, за които е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 от ГПК № 224/30.08.2023г. по частно гражданско дело № 439/2023г. по описа на Районен съд – Свиленград, а именно: 560,66 лв. – главница, представляваща сбор от лизингови вноски за периода 16.05.2020г. – 15.08.2020г., дължими по Договор за продажба на изплащане от 12.12.2019 г. на устройство Handset Huawei Nova5T Purple+ Smart Band4 и 157,99 лв. – обезщетение за забава на плащането на тази главница за периода 10.07.2020г. – 01.06.2023г.; 171,82 лв. - главница, представляваща неустойки.

Районен съд-Свиленград осъжда С. Н. Т., с ЕГН: *****, с адрес: гр. ***, да заплати на „А1 България“ ЕАД, с ЕИК: 131468980, гр. ***, район ***, сумата 255,39 лв. – разноси по делото и сумата 109,06 лв. – разноси по частно гражданско дело № 439/2023г. по описа на Районен съд - Свиленград.

Решението е постановено по предявен иск с правно основание чл.422 от ГПК.

Обстоятелства по въззива

Представена е въззивна жалба от „А1 България“ ЕАД против отхвърлителната част на горното решение на предявените искове, в която същото било неправилно и незаконосъобразно.

Районен съд-Свиленград обосновал отхвърлянето на претенцията поради липсата на сключен договор за продажба на изплащане от 12.XII.2019 г. на въпросното устройство, което извеждало липсата на договорно правоотношение между страните, твърдяно в исковата молба.

Същевременно отхвърлянето на иска за изплащане на неустойка за предсрочно прекратяване на договорните отношения между страните също било неправилно. Неустойката при предсрочно прекратяване на договора имала за цел да обезщети оператора е пропуснал поради това заплащането на месечните абонаментни такси по рамковия договор с потребителя. Същевременно при предсрочно прекратяване на договора за доставка на комуникационни услуги по вина на клиента, последният дължал на оператора неустойка в размер на месечните абонаментни такси по стандартен

размер без отстъпка до изтичане на договорния срок,ограничен до три плащания.Тази неустойка осигуряваба заместваща облага на оператора.В случая същата не излизала извън присъщите й функции на обезпечаване,обезщететяване и санкция.Неустойката имала за цел и да стимулира изпълнението на договорните отношения,била формирана и по ясен и разбираем начин.

В случая прекратяването на договора между оператора и клиента било предвидено в общите условия-автоматично прекратяване при просрочие на задължение повече от 124 дни,което изключвало приложението на общата разпоредба на чл.87 от ЗЗД.Поради това и операторът бил в правото си да претендира въпросните неустойки.

Неустойката относно продажба на устройство с отстъпка от стандартната цена също била дължима,тъй-като операторът очаквал печалба за уговорения срок на договора.Дължимия размер на тази неустойка бил функция от оставащия срок на договорните отношения,за който се изчислявала разликата в цената на устройството,съизмерима с изискуемата неустойка.Същата обезщетявала оператора и за това,че пропуснал възможността да продаде устройството на пазарна цена.

Не е представен отговор на въззивната жалба.

Правни съображения

Представената въззивна жалба е редовна и е акт на надлежно активно легитимирана страна,предвид на постановените негативни за жалбоподателят правни последици с решението на първоинстанционния съд. Същата е обективизиран израз на субективните му права на защита.

В рамките на производството пред първата инстанция са установени относимите обстоятелства по надлежния ред.В доклада на съда правилно,ясно и своевременно е разпределена доказателствената тежест и по отношение на ищеца-да установи всички обстоятелства от които извежда заявените за защита субективно права,вкл. и относно сочените договори.

Исковото производство е с пълен субективен и обективен идентитет с ч.гр.д. № 439/2023 г. по описа на РС-Свиленград П същотов полза на ищеца е

издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 от ГПК № 224/30.08.2023 г. - за заплащане от ответника на следните суми: 32,05 лв., представляваща неплатени суми за ползвани електронни съобщителни услуги; 725,56 лв., представляваща неплатени суми за устройство по договор за продажба на изплащане; 171,82 лв., представляваща неустойки; ведно със законната лихва върху сумата в общ размер на 929,43 лв., считано от 26.06.2023 година до пълното ѝ погасяване; 217,88 лв., представляваща мораторна лихва за периода от датата, представляваща първи ден от забавата за плащане по всеки отделен документ до 25.06.2023 г. включително върху главница в общ размер на 757,61 лв. (сбор от горепосочените суми 32,05 лв. и 725,56 лв.), както и разноси по делото, включващи сумата 25,00 лв. - за държавна такса и сумата и 462,18 лв. - за адвокатско възнаграждение. С Разпореждане № 1652/30.08.2023г., постановено по ч.гр.д. № 439/2023 г. по описа 2 на РС-Свиленград, съдът отхвърля заявлението за издаване на заповед за изпълнение на основание чл. 410 ГПК за заплащане на сумата 44,23 лв. - мораторна лихва, начислена върху вземането за неустойки в размер на 171,82 лв. Разпореждането е влязло в законна сила на 15.12.2023г

В рамките на производството пред първата инстанция и в последствие пред въззивния съд няма надлежно депозирано доказателство,което да извежда наличието на твърдените договорни отношения от страна на ищеца,уредени по отношение на устройството Handset Huawei Nova5T Purple+ Smart Band4.Поради това и правилно първата инстанция е приела,че претенцията на установителния иск в тази насока за сумата 560,66 лв. – дължими лизингови вноски за устройство Handset Huawei Nova5T Purple+ Smart Band4, ведно с иска за сумата 157,99 лв. – обезщетение за забава на плащането на първата сума за периода 10.VII.2020г. – 01.VI.2023г. е неоснователна.

Правилни са изводите на първата инстанция относно отхвърлянето на процесните неустойки.По своята правна същност неустойката съставлява акцесорно съглашение с предмет задължението на неизправната страна по правната сделка да престира определена (глобално или в процент) или определяема парична сума като обезщетение за вредите от неизпълнението на породено главно задължение, без да е необходимо същите да бъдат доказвани.

Съобразно разясненията, дадени с Тълкувателно решение № 1 от

15.06.2010 г. на ВКС по т. д. № 1/2009 г. ОСТК, автономията на волята на страните да определят свободно съдържанието на договора и в частност да уговорят неустойка е ограничена от разпоредбата на [чл. 9 ЗЗД](#) в две посоки: съдържанието на договора не може да противоречи на повелителни норми на закона, а в равна степен и на добрите нрави. Това ограничение се отнася както за гражданските, така и за приватизационните договори, а също и за търговските сделки /по арг. от [чл. 288 ТЗ](#)/. Ако единствената цел, за която е уговорена неустойката излиза извън присъщите обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции, същата следва да се приеме за нищожна поради накърняване на добрите нрави. Настоящата инстанция счита, че уговорената от страните неустойка по настоящия случай е в отклонение на присъщите на неустойката функции и същата противоречи на добрите нрави, според критериите по задължителната съдебна практика – ТР № 1/15.06.2010 г. по т.д. № 1/2009 г. на ОСГТК на ВКС, а именно уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функция и като неравноправна и неиндивидуално уговорена, съобразно чл.146 ал.1 вр. чл.143 т.5 от ЗЗП, вр. чл.26 от ЗЗД. Заплащането на неустойка дори изчислена на три месечни такси, както предвиждат конкретните договорни отношения нарушава принципа за справедливост, залегнал в чл.9 от ЗЗД. Уговорената по този начин неустойка за предсрочното прекратяване на договора излиза извън присъщите функции на неустойката, създава условия за неоснователно обогатяване на оператора, който след прекратяване на договора е преустановил предоставянето на услугата и не са налице основания за получаване на месечна такса.

Процесните неустойки са нищожни, поради което не могат породят и задължение за плащането им. Безспорно е, че отношенията между страните, освен договорни, са и отношения от потребителско естество. Поради това и спрямо договорите за мобилни услуги и лизинг е приложим изцяло и Закона за защита на потребителите. Въпросните неустойки като клаузи и начин на създаване, размера и условията, при които стават дължими водят до тяхната неравноправност. Същите са в противоречие с нормите на чл.143 ал.І, ал.ІІ т.5, 13 и 19 от ЗЗП. Предвидената неустойка при неизпълнение или при прекратяване на договора в размер на всички, но не повече от три месечни абонамента, е необосновано висока, тъй като не е съобразена с размера на евентуалните вреди, които операторът би претърпял. Последните не следва да

се съизмеряват с пропуснатите по самия договор месечни абонаменти, тъй като получаването им е свързано с предоставяне на определени услуги за абоната, които вече няма да бъдат предоставяни. При тяхното приложение се стига до положение при което, въпреки липсата на съществуващо правоотношение между страните, мобилният оператор продължава да получава неоснователно суми по вече прекратения договор, без да предоставя насрещна услуга на потребителя. Такова неоснователно обогатяване ще настъпи и в случай на прекратяване на договора по вина на потребителя три и по - малко месеца преди неговото изтичане. Тогава операторът би получил имуществена облага в размер, какъвто би получил ако договорът не бе прекратен, а даже и по – голяма при оставащи два или един месец до изтичането му. Следва също така да се съобрази и че съответните услуги на мобилния оператор след прекратяването на договора вече няма да бъдат предоставяни на потребителя, като не е налице пречка за тях да бъде сключен договор с друг потребител, и то за времето за което ще се дължи и процесната неустойка.

От друга страна начисляването на неустойка в размер на част от ползваната стойност на отстъпките от абонаментния план, както и на разликата между стандартната цена на предоставеното устройство и уговорената и заплатена от потребителя такава, също предпоставя неравноправност на посочената клауза по чл.143 ал.ІІ т.13. Така определената неустойка дава възможността на дружеството да увеличава цената на задължението на потребителя без същият да има възможност да се откаже от договора. Следва да се съобрази и че по отношение на неустойката не е установено по разбираем начин формирането размерът на тази дължима неустойка, предвид посоченото, че месечният абонамент, приложим за нуждите на начисляване на неустойка, е най – високият според условията на плана. По този начин потребителят е в невъзможност още при сключване на договора, да определи какъв би бил размерът на дължимата неустойка, която евентуално ще дължи при отказ или неизпълнение на договора и какви ще бъдат икономическите последици за него от сключване на договора-чл.143 ал.ІІ т.19 от ЗЗП. Следва да се съобрази и че размера на неустойката, определен като основна стандартна цена на услугата или устройството, а не уговорената такава, нарушава изискването същата да обезпечава и обезщетява вреди от неизпълнението на конкретния договор, а не произволни,

както и това неустойката да обезпечава и санкционира неизпълнение на задължения по конкретния договор, в случая договора за мобилни услуги, а не възникналите по друго облигационно правоотношение договора за лизинг. Неоснователен е и доводът, че неустойка, която не надвишава трикратния размер на месечните абонаменти, не противоречи на добрите нрави и не излиза от присъщите функции. Преценката за накърняване на добрите нрави се извършва към момента на сключване на договора, а не към последващ момент и с оглед вредите от оставащия до изтичането му, конкретен срок. Налице е нищожност на неустоечните клаузи поради противоречие с добрите нрави, доколкото не изпълняват присъщите на неустойката обезщетителна, обезщетителна и санкционна функции, а се явяват средство за неоснователно обогатяване на доставчика на услуги, който получава правото да реализира уговорената по договора печалба, без да предоставя насрещната своя престация – предоставяне на услугата за съответния период.

Следва да се съобрази и че неустойката по договорите за лизинг, също е продукт на неравноправна клауза, уговорена в противоречие на добрите нрави. Предвижда се размерът на неустойката да е сборът от оставащите неплатени лизингови вноски до изтичане срока на договора за лизинг. От друга страна уговорената неустойка в размер на разликата между стандартната/по-висока/ и преференциалната/по-ниска/ цена на предоставеното устройство излиза извън присъщите ѝ функции и цели единствено неоснователно обогатяване на кредитора. Тази неустойка обективира намерение от оператора да извърши промяна на съществен елемент от договора, а именно – цената на устройството, едностранно, без съгласието на потребителя. Подобна уговорка противоречи на добрите нрави, като води до явна нееквивалентност на престациите, а не такава е целта на закона. Освен това така определеният размер на неустойката противоречи на обезщетителната ѝ функция, като не само че не обезпечава вреди, а увеличава без съгласието на насрещната страна цената на предоставеното устройство. Преференциалната цена при сключването на договора за лизинг е определяща, което не оправдава последващото едностранно увеличение на цената на устройството чрез договарянето на неустойка под формата на извършената отстъпка. Цената на въпросното устройство следва да се счита за окончателно определена именно със сключване на договора. Обстоятелството дали вещта е била върната е без значение, тъй като във всички случаи, освен

при прехвърляне на собствеността, лизингополучателят дължи връщане на вещта - чл. 1, ал. III от договора за лизинг, за неизпълнението на което задължение е договорена отделна неустойка

В рамките на производството е осъществена дължимата цялостна проверка на потребителския договор на основание чл.7 ал.III от ГПК.

На основание чл.272 от ГПК въззивния съд препраща към мотивите на първоинстанционното решение като правилни.

Съобразно изхода от делото и исканията на страните разноси не се дължат между тях.

Водим от горното и на основание чл.271 от ГПК Окръжен съд-Хасково

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №242/09.X II.2024 г. постановено по гражданско дело №207/2024 г. на Районен съд-Свиленград

РЕШЕНИЕТО е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____